Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

'n PRAKTIES - TEOLOGIESE ONDERSOEK NA DIE KERKLIKE JAAR IN DIE PREDIKING VAN DIE NEDERDUITSE GEREFORMEERDE KERK

VOORGELê TER VERVULLING VAN
DIE VEREISTES VIR DIE GRAAD
Ph.D (PRAKTIESE TEOLOGIE)

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
FAKULTEIT TEOLOGIE (AFDELING B)

GERHARDUS BOTHMA

STUDIELEIER : Prof. C.J.A. VOS

2004

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

INHOUDSOPGAWE

INHOUDSOPGAWE i
VOORWOORD viii
OPSOMMING x
SUMMARY xii
AFKORTINGS xiv
FIGURE EN TABELLE xix

HOOFSTUK 1 : ORIëNTERING

1.1 INLEIDING : DIE TEMA EN DIE TITEL VAN DIE NAVORSING 1
1.2 PROBLEEMSTELLING 4
1.3 DIE DOELSTELLINGS VAN DIE STUDIE 13
1.4 HIPOTESESTELLING 14
1.5 DIE METODE VAN DIE ONDERSOEK 15
1.6 DIE AFBAKENING VAN DIE STUDIEVELD 17
1.7 DIE AKTUALITEIT VAN DIE STUDIE 17
1.7.1 'n Hernieude belangstelling in die kerklike jaar 17
1.7.2 Die waarde en betekenis van die kerklike jaar 20
1.7.3 Belangrike raakvlakke vir die ekumeniese gesprek 22
1.7.4 Die sosiale funksie van die kerklike jaar 22
1.7.5 Die pedagogiese waarde van die kerklike jaar 23
1.7.6 Die kerklike jaar bied vaste punte te midde van 'n veranderende situasie 23
1.7.7 Die kerklike jaar bied verskeie benuttingsmoontlikhede 24
1.8 VOORVERONDERSTELLINGS 25
1.9 DIE NAVORSINGSPROJEK SE ONTWERP 26
1.10 SAMEVATTING 27

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

HOOFSTUK 2 : 'n RAAMWERK VIR DIE ONDERSOEK

2.1 INLEIDING **28**
2.2 WETENSKAPLIKE VOORVERONDERSTELLINGS **29**
2.2.1 Metateoretiese grondslae **31**
2.2.1.1 Krities - realistiese kenteorie **33**
2.2.1.2 Kommunikatiewe handelingsteorie **34**
2.2.1.3 Algemene sisteemteorie **36**
2.3 PRAKTIES-TEOLOGIESE VOORVERONDERSTELLINGS **39**
2.4 HOMILETIESE EN LITURGIESE PERSPEKTIEWE **42**
2.5 PNEUMATOLOGIESE PERSPEKTIEWE **47**
2.6 'n PRAKTIES-TEOLOGIESE EKKLESIOLOGIE **50**
2.7 'n PRAKTIES-TEOLOGIESE ANTROPOLOGIE **54**
2.8 VERANDERENDE OMSTANDIGHEDE EN DIE EISE WAT DIT MEEBRING **58**
2.9 PREDIKING IN VERANDERENDE OMSTANDIGHEDE **63**
2.10 SAMEVATTING **68**

HOOFSTUK 3 : 'n BASISTEORIE VIR DIE KERKLIKE JAAR EN DIE BENUTTING DAARVAN IN DIE PREDIKING

3.1 INLEIDING **69**
3.2 'n OMSKRYWING EN UITEENSETTING VAN DIE KERKLIKE JAAR **70**
3.3 DIE HISTORIESE ONTWIKKELING VAN DIE KERKLIKE JAAR **74**
3.3.1 Die kalenders en feeste waaruit die kerklike jaar groei 75
3.3.1.1 Oud-Israelitiese feesgeleenthede 86
3.3.1.1.1 Die Sabbat 86
3.3.1.1.2 Die Fees van die Nuwemaan 91
3.3.1.1.3 Die Paasfees 92
3.3.1.1.4 Die Fees van die Ongesuurde Brode 96

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

3.3.1.1.5 Die Fees van die Weke of Pinksterfees 97
3.3.1.1.6 Die Nuwejaarsfees 100
3.3.1.1.7 Die Groot Versoendag 102
3.3.1.1.8 Die Huttefees 104
3.3.1.1.9 Die Fees van die Ligte 107
3.3.1.1.10 Die Purimfees 109
3.3.1.1.11 Die Sabbatsjaar en die Hersteljaar 111
3.3.1.1.12 Feeste wat nie aan 'n kalender gebonde was nie 113
3.3.1.2 Samevattende opmerkings oor die Bybelse feeste 114
3.3.2 Ander kalenders waarby die kerklike jaar aansluit 115
3.3.3 Die ontwikkeling van die viering rondom die Sondag 117
3.3.4 Die ontwikkeling van die jaarlikse (Christelike) Paasfees 121
3.3.5 Die ontwikkeling rondom Pinkster en Hemelvaart 127
3.3.6 Die ontwikkeling rondom Lydenstyd 132
3.3.7 Die ontwikkeling rondom Epifanie en Kersfees 136
3.3.8 Die ontwikkeling rondom Advent 141
3.3.9 Die ontwikkeling van Heilige Dae en ander Feesdae 143
3.3.10 Ontwikkeling gedurende die Reformasie en daarna 147
3.3.11 Ontwikkeling sedert die negentiende eeu 151
3.3.12 Die ekumeniese reformasie van die kerklike jaar 153
3.3.13 Die ontwikkeling van die kerklike jaar in die NG Kerk 156
3.4 DIE OMVANG EN NADERE INVULLING VAN DIE KERKLIKE JAAR 170
3.4.1 Die omvang van die kerklike jaar : 'n ruimer en 'n enger beskouing 171
3.4.2 'n Nadere invulling van die kerklike jaar 174
3.5 LEESROOSTERS VIR DIE KERKLIKE JAAR 182
3.5.1 Historiese oorspronge en ontwikkeling van leesroosters 183
3.5.2 Die waarde van leesroosters 186
3.5.3 Moontlike tekortkominge van leesroosters en die oorkoming daarvan 187
3.5.4 Geskikte leesroosters vir die kerklike jaar in die prediking van die NG Kerk 190

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

3.6 HOMILETIESE TOESPITSING . . . 191
3.6.1 Prediking in Advent . . . 191
3.6.2 Prediking in Kerstyd . . . 197
3.6.3 Prediking in Epifanietyd . . . 204
3.6.4 Prediking in Lydenstyd . . . 209
3.6.5 Prediking in Paastyd . . . 218
3.6.6 Prediking met Hemelvaart . . . 227
3.6.7 Prediking in Pinkstertyd . . . 232
3.6.8 Prediking in Koninkrykstyd . . . 237
3.6.9 Prediking met ander besondere geleenthede . . . 243
3.6.9.1 Versoeningsdag / Geloftefees . . . 243
3.6.9.2 Ou- en Nuwejaar . . . 245
3.6.9.3 Menseregtedag . . . 246
3.6.9.4 Gesinsdag . . . 247
3.6.9.5 Vryheidsdag . . . 249
3.6.9.6 Jeugdag . . . 251
3.6.9.7 Vrouedag . . . 253
3.6.9.8 Erfenisdag . . . 254
3.6.9.9 Arbeidsondag en Werkersdag . . . 256
3.6.9.10 Omgewingsondag . . . 258
3.7 HULPMIDDELS BY DIE PREDIKING IN DIE KERKLIKE JAAR . . . 260
3.8 SLOTOPMERKINGS OOR DIE KERKLIKE JAAR IN DIE PREDIKING . . . 262

HOOFSTUK 4 : 'n EMPIRIESE ONDERSOEK NA DIE KERKLIKE JAAR IN DIE PREDIKING VAN DIE NG KERK

4.1 INLEIDING . . . 265
4.2 DIE NAVORSINGSPROBLEEM . . . 265
4.3 METODE VAN DIE EMPIRIESE ONDERSOEK . . . 266
4.3.1 Die vraelys as meetinstrument . . . 266
4.3.2 Voor- en nadele van die vraelys as meetinstrument . . . 266

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

4.3.3 Die betroubaarheid en geldigheid van die vraelys as ondersoek 267
4.3.4 Die verloop van die empiriese ondersoek 268
4.3.5 Respons en datavaslegging 268
4.4 VRAELYSONTWERP EN STEEKPROEFTREKKING 269
4.4.1 Vraelys-indeling 269
4.4.2 Steekproeftrekking 270
4.5 BESPREKING VAN GEGEWENS 271
4.5.1 Wyse van interpretasie 271
4.5.2 Algemene rapport 271
4.5.2.1 Biografiese gegewens 271
Ouderdom van respondente 272
Aantal jare in die gemeentelike bediening 272
Aantal jare in die huidige gemeente 273
Sinodale gebied 273
Tipe gemeente 274
Grootte van gemeente 275
Opleidingsinstansie 275
4.5.2.2 Die vraelys 276
Verdere Opleiding 276
Verdere lees oor die kerklike jaar 276
Gebruik van Leesroosters 277
Gebruik van die kerklike jaar in die prediking, liturgie en ander gemeentelike aktiwiteite 278
Houding jeens en kennis aangaande die kerklike jaar 278
Die waarde van doelbewustelike inagneming van die kerklike jaar en die bereidwilligheid om voortdurend aandag daaraan te gee 279
Beïnvloeding van die prediking deur spesifieke inskrywings in die kerklike jaar 280
Beïnvloeding van die prediking deur geleenthede in die kerklike jaar wat nie op 'n Sondag val nie 282
Beïnvloeding van die prediking deur geleenthede wat verband hou met gemeentelike arbeid 283

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

Voorkeure in die prediking m.b.t. die kerklike jaar en geleenthede wat verband hou met gemeentelike arbeid . . . 284
Bediening van die doop . . . 285
Kalenders met gemeentes se jaarprogramme daarop . . . 285
Die skoolkalender en gemeentelike aktiwiteite . . . 285
Ou- / Nuwejaarsdiens . . . 285
4.5.3 Inligting verkry uit tweerigting-frekwensies . . . 286
a) Respondente se gebruik van leesroosters en hulle kennis aangaande die kerklike jaar . . . 286
b) Respondente se gebruik van leesroosters en hulle bereidwilligheid om op 'n langtermynbasis voortdurend in die prediking aandag te gee aan die kerklike jaar . . . 287
c) Probleme met betrekking tot 'n bereidwilligheid om op 'n langtermynbasis voortdurend in die prediking aandag te gee aan die kerklike jaar indien behoorlike riglyne hier-voor gegee sou word . . . 287
d) Respondente se houding teenoor die kerklike jaar en die effek daarvan op die respons . . . 289
4.5.4 Leemtes in die ondersoek . . . 290
4.6 SAMEVATTING EN INTERPRETASIE . . . 290
4.6.1 Nie al die inskrywings in die kerklike jaar het 'n beduidende invloed op die tekskeuse en prediking van die NG Kerk nie . . . 291
4.6.2 Wanneer inskrywings in die kerklike jaar en ander geleenthede met mekaar saamval, geniet die inskrywing in die kerklike jaar nie voorkeur nie . . . 291
4.6.3 Nie al die predikers van die NG Kerk is bereid om op 'n langtermyn-basis voortdurend in die prediking aandag te gee aan die kerklike jaar indien hulle behoorlike riglyne daarvoor sou ontvang nie . 292
4.6.4 'n Behoefte aan begeleiding . . . 292

HOOFSTUK 5 : 'n VERSTELDE PRAKTYKTEORIE VIR DIE BENUTTING VAN DIE KERKLIKE JAAR IN DIE PREDIKING VAN DIE NG KERK

5.1 INLEIDING **294**
5.2 VERSTELLINGS **296**
5.2.1 Positiewe waardering van die Bybelse feeste en die kerklike jaar 296
5.2.2 Groter klem op die kerklike jaar in die prediking 299
5.2.3 Groter klem op die doel en konteks van prediking 304
5.3 SLOT **307**

BIBLIOGRAFIE EN BYLAE

BIBLIOGRAFIE **308**
BYLAAG 1: BEGELEIDENDE BRIEF **358**
BYLAAG 2: VRAELYS **359**

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

VOORWOORD

Opgedra aan Anneliese, Luzanne en Johan
Julle het opgeoffer, ontbeer en my gedra
Ek dank ons hemelse Vader vir julle

Toe ek met hierdie studie begin het, het ek geweet dit gaan baie vra. Dit het. Wat ek egter in die proses ontvang het, oorskry dit by verre. Ek beskou dit nie as die einde van 'n pad nie, maar as nog treë van 'n reis waaroor ek baie opgewonde is saam met die lewende God en wonderlike reisgenote. Om jaar in en jaar uit in die dampkring van God se genade te leef maak tyd relatief, maar besonder betekenisvol en lééfbaar. Die kerklike jaar het my gehelp om 'n alternatiewe lewensritme te ontwikkel en die formele bestudering daarvan het my belewenis daarvan verdiep en my as mens verryk. Ek is hiervoor besonder dankbaar en beskou dit as 'n voorreg. Ek hoop dat ek vorentoe iets van dit wat ek ontvang het kan gee aan ander. Ons tyd is immers 'n jaar in God se genade. Ek kon hierdie onderneming nie sonder hulp voltooi nie en baie persone en instansies verdien 'n woord van dank en waardering.

Hiermee 'n woord van opregte dank en waardering aan:

- **God**, Wie ek van vroeg af as hemelse Vader beleef het, in Jesus as Verlosser in meer as net soteriologiese sin ontdek het en ook op die weg vorentoe deur die Gees wil ken en bedank met my hele lewe, ook in diens van die kerk en in die lig van die Bybel.

- **Anneliese**, my lewensmaat, sonder wie se hulp en ondersteuning ek nie die studie sou kon onderneem nie. Ek beskik nie oor die vermoë om die waardering wat ek vir jou het te verwoord nie. **Luzanne** en **Johan**, my kinders wie my lewe elke dag net verder verryk. Dankie vir julle geduld en opoffering.

- **Professor Cas Vos**, my studieleier sedert 1988, vir inspirerende leiding, rigtinggewende gesprekke en die rol wat u in dusver in my akademiese én persoonlike lewe gespeel het. Ek het baie waardering en respek vir u.

- **Professor Chris Smit** (Departement Statistiek aan die Universiteit van Pretoria) en **Me Elana Mauer** (Departement Inligtingstegnologie aan die Universiteit van Pretoria), vir u leiding en hulp met die uitvoering van die empiriese ondersoek.

- **Me Thea Heckroodt** (Akademiese Inligtingsdiens aan die Universiteit van Pretoria), vir die hulp met literatuur.

- Die **kerkraad** en **lidmate van die NG gemeente Bendorpark-Pietersburg**, vir meer as net die finansiële ondersteuning wat ek ontvang het. As Christelike geloofsgemeenskap het julle my familie en tuiste geword.

- **Magda van Straten** en **Annatjie Nel** wat getrou gehelp het met die sleurwerk.

- **Freek Nel** en **Gerda Walkenshaw** (van Data Inn), vir die koeverte, etikette, kopieerwerk en ondersteuning, asook **Ben de Jager** (van Review Drukkery) vir die kopieer en bind van die finale manuskrip.

- **Fanie, Philip, Riaan, Dirk** en **Sakkie** vir julle vriendskap, daarwees, gesprekke en aanmoediging.

- **Oom Peter,** vir wysheid, kollegaskap en 'n navolgenswaardige voorbeeld.

- **Kollegas** wat vir my ingestaan het tydens my studieverlof.

- My ouers **Corrie** en **Ferdie**, my skoonouers **Daan en Lutré Naudé** en ons familie vir julle liefde en ondersteuning - julle het nog altyd baie vir my beteken.

SOLI DEO GLORIA

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

OPSOMMING

'n PRAKTIES-TEOLOGIESE ONDERSOEK NA DIE KERKLIKE JAAR IN DIE PREDIKING VAN DIE NEDERDUITSE GEREFORMEERDE KERK

deur

Gerhardus Bothma

Promotor: Prof C J A Vos

Departement: Praktiese Teologie

Graad: Philosophiae Doctor

Hierdie is 'n selfgeïnisieerde ondersoek wat onderneem is vanweë 'n persoonlike belangstelling van die navorser in die onderwerp. Die ondersoek is egter in vele opsigte relevant. Daar is tans 'n hernieude belangstelling in die kerklike jaar, o.a. ook binne die NG Kerk, wat in 1998 en 2002 besluite geneem het i.v.m. die kerklike jaar en lees-roosters wat verband hou daarmee. In gepubliseerde werke is reeds aangetoon dat die kerklike jaar 'n goeie raamwerk bied vir die kommunikatiewe handelinge van die gemeente, insluitende die liturgie, die prediking en so meer. By al hierdie werke bestaan daar egter 'n groot gaping t.o.v. die kerklike praktyk m.b.t. die funksionering van die kerklike jaar in die kerk. Hierdie leemte bestaan ook t.o.v. die prediking.

Aangesien die navorser van oordeel is dat die kerklike jaar 'n waardevolle rol kan speel in die prediking, is die ondersoek onderneem om, d.m.v. 'n prakties-teologiese metodologie, navorsingsresultate rondom die kerklike jaar in wisselwerking te bring met die bestaande praxis binne die NG Kerk. In die studie is hierdie proses aangepak deur hermeneutiese interaksie tussen 'n literatuurstudie en 'n empiriese ondersoek wat uitmond in 'n verstelde praktykteorie.

Die probleemstelling is in *hoofstuk 1* saam met die tema en die titel van die navorsing aangedui en afgerond met die formulering van die probleemvraag en 'n kernagtige verduideliking van die navorsingsprobleem. Daarna is doel van die studie verduidelik en die hipotesestelling uiteengesit as: Die gedeeltelike disfunksionering van die kerklike jaar in die prediking van predikante van die NG Kerk noodsaak sekere aanpassings.

Die metode van die ondersoek is vervolgens aangedui en die studieveld afgebaken. Hiernaas is die aktualiteit van die ondersoek aangetoon en bepaalde voorveronderstellings aangetoon en is daar afgesluit deur die navorsingsprojek se ontwerp uiteen te sit en te verduidelik. In *hoofstuk 2* is die wetenskaplike en prakties-teologiese voorveronderstellings en perspektiewe wat van belang is vir die studie en die model wat vir die navorsing gebruik word, bespreek. Die prinsipiële uitgangspunte wat verband hou met wetenskaplike voorvrae, die praktiese teologie en die prediking is aan die orde gestel en 'n Pneumatologie, 'n prakties-teologiese ekklesiologie, sowel as 'n antropologie, is aan die bod gebring terwyl die eise wat 'n veranderende situasie meebring en vir die studie belangrik is en prediking in veranderende omstandighede ook beskou ten einde 'n raamwerk vir die basisteorie wat volg daar te stel. In *hoofstuk 3* is 'n basisteorie vir die benutting van die kerklike jaar in en deur die gemeente in haar kommunikatiewe handelinge in diens van die evangelie ontwikkel en prakties-teologiese vertrekpunte asook konsepte wat vir die raamwerk van die empiriese ondersoek belangrik is uitgelig. Die kerklike jaar is omskryf en uiteengesit en Bybelse perspektiewe op en die historiese ontwikkeling van die kerklike jaar asook ander relevante aspekte is ook bespreek.

In *hoofstuk 4* is 'n empiriese ondersoek, wat bestaan uit kwantitatiewe navorsing, gedoen ten einde die praxis beter te verstaan en te verklaar. Die gegewens wat versamel is, is ondersoek, geïntegreer en bespreek nadat die metode en instrumente vir die ondersoek verduidelik en beredeneer is. Die huidige stand van sake m.b.t. die navorsingsprobleem is ook aangetoon deur verslag te lewer van die empiriese ondersoek en tendense wat vir die verstaan van die navorsingsprobleem belangrik is, aan te dui. Nadat hierdie verklarende aktiwiteit in verband gebring is met die begrypende aktiwiteit van die literatuurstudie, is d.m.v. strategiese aktiwiteit 'n verstelde praktykteorie voorgestel in *hoofstuk 5* met die doel om die bestaande praxis te verander.

Aan die einde van die ondersoek is tot die konklusie gekom dat die kerklike jaar in die prediking van die NG Kerk ontplooi kan word op 'n wyse wat dienswerk en aktiwiteite wat na aanleiding daarvan en in wisselwerking daarmee onderneem word, kan bevorder. Binne 'n konteks van armoede en voortdurende verandering, kan die kerklike jaar - indien dit positief gewaardeer word en in die prediking beklemtoon word - in prediking lei tot feesviering oor Wie God is en wat Hy doen.

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

SUMMARY

A PRACTICAL-THEOLOGICAL STUDY OF THE CHURCH YEAR IN THE PREACHING OF THE DUTCH REFORMED CHURCH

by

Gerhardus Bothma

Promotor: Prof C J A Vos

Department: Practical Theology

Degree: Philosophiae Doctor

This study is self-initiated and although the research is primarily motivated by the interest of the researcher, it is relevant in many respects. The rediscovery of the church year is one of the most remarkable aspects of the twentieth-century reform and renewal of Christian worship. This renewed interest has also been noted in the Dutch Reformed Church, especially in two decisions during 1998 and 2002, in connection with the church year and related lectionaries. In many publications it has been shown that the church year provides a frame of reference, not only with regard to the liturgy and preaching, but also to other communicative acts of the congregation in serving the gospel. A study of the available literature showed that a gap exists concerning the practice of the church year in the church, especially with regard to the preaching.

Since the researcher is convinced that the church year can play a valuable role in the preaching of the church, the study was done by means of practical theological methodology by which the dynamic interaction between the theory and practice is studied. A scientific look is taken at the praxis regarding the church year in the preaching of the church by combining a literary approach with an approach by means of an empirical research, which leads to an adjusted theory for the praxis regarding the church year in the preaching of the church.

The research problem is stated in *chapter 1* and an explanation and formulation of the question under research, as well as the *basic hypothesis* of the study are stated: The partial malfunctioning regarding the practice of the church year in the preaching of

preachers in the Dutch Reformed Church necessitates certain adaptations. The purpose and method of the study is given and the field of the study is demarcated. An explanation of the project design of the study is also given. In *chapter 2* the scientific, practical theological and homiletical points of departure are stated together with reflection on insights of Pneumatological, practical-theological ecclesiological, anthropo-logical nature. The changing society and the challenges it poses to preaching is also reflected upon as part of creating a frame of reference for the research. In *chapter 3* a theological basic theory for the church year in the preaching is developed. This part of the study, which includes a description and explication of the church year, also functions as a conceptual framework for the empirical part of the study.

After the emphasis of the first three chapters on the hermeneutical activity of *under-standing*, which was done through the study of available literature on the church year in order to get a grip on the topic and to formulate a theory, empirical research aimed at an adjusted theory for the praxis of the church year in the preaching of the church, was still needed. Thus, in *chapter 4*, an empirical investigation, conducted quantitatively, was undertaken. The information that was gathered, helped to understand and explain the praxis under investigation and the results confirmed the hypothesis of the study, namely that there are indeed problems with regard to the functioning of the church year in the preaching of the preachers in the Dutch Reformed Church. Areas in which problems exist was explicated. In *chapter 5* the method and instuments which was used, is explained. Hermeneutical interaction takes place between the results of the empirical investigation and the results of the literary investigation. In the strategic component of the study, a new theory of praxis concerning the church year in the preaching as a communicative act of the church, is formulated as regulative activity which intends to change the existing praxis.

At the end of the study, it is concluded that the church year can be of service and could be utilised in such a way that the service and activities of the church which is under-taken in accord and in interaction therewith, could be stimulated. Within a context of poverty and continuing change, the church year - if it is valued positively and if it is accentuated in the preaching - could lead to the celebration of God, Who He is, what He has done, is doing and are still going to do.

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

AFKORTINGS

AAS	Agenda Algemene Sinode
ACW	Ancient Christian Writers
A.D.	Anni Domini
AgAp	Against Apionem
A.G.S.	Apostoliese Geloofsgemeenskap
a.h.v.	aan die hand van
AIC	African Independant Churches
ANF	Ante-Nicene Fathers
Ant	Antiquitates Judaicae (Flavius Josephus)
Am	Amos
antw.	antwoord
Apol	Apologiae (Justinus die Martelaar)
art.	artikel
Apos. Con.	Apostolic Constitutions and Canons
Barn	Epistula Barnabae
BUVTON	Buro vir Voortgesette Teologiese Opleiding en Navorsing
bv	byvoorbeeld
c.	circa
Cath Enc	Catholic Encyclopaedia
CCT	Consultation on Common Texts
CPSA	Church of the Province of South Africa
CRC	Catechesis religionis christianae (1563)
CSEL	Corpus scriptorum ecclesiasticorum latinorum
COCU	Commission on Worship of the Consultation on Church Union
Dan	Daniël
Decal	De Decalogo (Philo)
Deut	Deuteronomium
Didasc. Apos.	Didascalia Apostoliae
Diogn.	Epistle to Diognetus

DL	Dordtse Leerreëls
d.m.v.	deur middel van
d.w.s.	dit wil sê
e.a.	en ander
ed	editor
ed in chief	editor in chief
eds	editors
Ef	Efesiërs
Eks	Eksodus
ELLC	English Language Liturgical Consultation
Enc Brit	Encyclopaedia Britannica
ens.	ensovoorts
Esd	Esdras
Eseg	Esegiël
Est	Ester
FC	Fathers of the Church
Fil	Filippense
Gal	Galasiërs
GE	Gemeenskaplike era
Gen	Genesis
Hand	Handelinge
HAS	Handelinge Algemene Sinode
HE	Historia Ecclesiastica (Eusebius)
HK	Heidelbergse Kategismus
Hoogl	Hooglied
Hos	Hosea
i.e.	id est
Ign.Magn.	Ignatius, Letter to the Magnesians
INVENTO	Instituut vir Navorsing en Teologiese Opleiding
i.v.m.	in verband met
Jer	Jeremia
Jes	Jesaja
Joh	Johannes

Jos	Josua
Jub	Jubileë
Just.Ep.	Justinianus, Epistula
JW	Bellum Judaicum (= *The Jewish Wars*; Flavius Josephus)
Kol	Kolossense
Lev	Levitikus
LCC	Library of Christian Classics
LNPNF	Library of Nicene and Post-Nicene Fathers
Luk	Lukas
LW	Luther's Works
LXX	Septuaginta
Mal	Maleagi
Mark	Markus
Matt	Matteus
m.b.t.	met betrekking tot
m.b.v.	met behulp van
m.o.o.	met (die) oog op
n.a.v.	na aanleiding van
n.C.	na Christus
Ned. Herv. of Geref. Kerk	Nederduitsch Hervormde of Gereformeerde Kerk
Ned. Herv. Kerk	Nederduitsch Hervormde Kerk
Neh	Nehemia
NGB	Nederlandse Geloofsbelydenis
NG Kerk	Nederduitse Gereformeerde Kerk
NPNF	Nicene and Post-Nicene Fathers
NT	Nuwe Testament
NTvl	Noord-Transvaal
Num	Numeri
o.a.	onder andere
OLM	Ordo Lectionum Missae
o.l.v.	onder leiding van
Op	Openbaring

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

OT	Ou Testament
OTvl	Oos-Transvaal
p	bladsy
PG	Patrologia Graeca
PL	Patrologia Latina
pp	bladsye
Ps	Psalm
RCL	Revised Common Lectionary
red	redakteur
reds	redakteurs
Rigt	Rigters
Rom	Romeine
S	Sondag
S.A.	Suid-Afrika
s a	sine annum
Sag	Sagaria
SC	Sources Chrétiens
Serm.	Sermo
SEVTO	Sentrum vir Voortgesette Teologiese Opleiding
Sir	Sirag
s j	sonder jaartal
SpecLeg	De Specialibus Legibus (Philo)
Spr	Spreuke
s v	sub voce
t.g.v.	ten gunste van
t.m.v.	te midde van
Tob	Tobit
t.o.v.	ten opsigte van
Trad. Ap.	Traditio Apostolica (Hippolitus)
t.w.v.	ter wille van
v.C.	voor Christus
VGKSA	Verenigende Gereformeerde Kerk in Suider-Afrika
vgl	vergelyk

V.S.A.	Verenigde State van Amerika
1 Hen	1 Henog
1 Joh	1 Johannes
1 Kon	1 Konings
2 Kon	2 Konings
1 Kor	1 Korintiërs
2 Kor	2 Korintiërs
1 Kron	1 Kronieke
2 Kron	2 Kronieke
1 Makk	1 Makkabeërs
2 Makk	2 Makkabeërs
1 Petr	1 Petrus
1 QS	Qumran Scroll (Community Rule)
1 Sam	1 Samuel
2 Sam	2 Samuel
1 Tim	1 Timoteus

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

FIGURE EN TABELLE

FIGURE

Figuur 1: Zerfass se model 8
Figuur 2: Heitink se model 9

TABELLE

Tabel 1: Funksies van die gemeente 53
Tabel 2: Psigososiale fases in die mens se wordingsproses 57
Tabel 3: Gevoelens, gedagtes en gedrag in verskillende stadiums van die veranderingsproses 67
Tabel 4: Die kalender- en landboujaar asook die feeste van Ou Israel 84
Tabel 5: Primêre vierings in die kerklike jaar 174
Tabel 6: Die Christologiese dae 176
Tabel 7: Die siklus van heiliges 183
Tabel 8: Internasionale gedenkdae 180
Tabel 9: Sinagoge-leesrooster vir die Groot Feeste 184
Tabel 10: Perikope vir prediking in Advent 195
Tabel 11: Perikope vir prediking op Oukersaand 196
Tabel 12: Perikope vir prediking in Kerstyd 199
Tabel 13: Perikope vir prediking in Epifanietyd 207
Tabel 15: Perikope vir prediking in Lydenstyd 214
Tabel 16: Die dae in die Heilige Week 216
Tabel 17: Die Sondae in Paastyd 222
Tabel 18: Perikope vir prediking op Sondae in Paastyd 223
Tabel 19: Perikope vir prediking op Stil Saterdag en vir 'n Paaswaak 226
Tabel 20: Perikope vir prediking met Hemelvaart 230
Tabel 21: Perikope vir prediking in Pinkstertyd 235
Tabel 22: Boeke waaruit RCL-lesings vir Koninkrykstyd kom 239

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

Tabel 23: Perikope vir prediking op Christus die Koning-sondag en Hervormingsondag 240
Tabel 24: Perikope vir prediking oor Allerheiligesfees 241
Tabel 25: Perikope vir prediking op Versoeningsdag 244
Tabel 26: Perikope vir prediking rondom Nuwejaar 246
Tabel 27: Perikope vir prediking rondom Menseregtedag 247
Tabel 28: Perikope vir prediking rondom Gesinsdag 249
Tabel 29: Perikope vir prediking rondom Vryheidsdag 251
Tabel 30: Kwessies en waardes wat belangrik is vir die jeug 252
Tabel 31: Perikope vir prediking rondom Jeugdag 253
Tabel 32: Perikope vir prediking rondom Vrouedag 254
Tabel 33: Perikope vir prediking rondom Erfenisdag 255
Tabel 34: Perikope vir prediking op Arbeidsondag 257
Tabel 35: Perikope vir prediking op Omgewingsondag 260
Tabel 36: Kleure en simbole vir die kerklike jaar 261
Tabel 37: Ouderdomsverdeling van respondente 272
Tabel 38: Jare in gemeentelike bediening 272
Tabel 39: Aantal jare in huidige gemeente 273
Tabel 40: Respondente per sinodale gebied 273
Tabel 41: Tipe gemeente 274
Tabel 42: Grootte van gemeente 275
Tabel 43: Opleidingsinstansie 275
Tabel 44: Leesroosters 277
Tabel 45: Die kerklike jaar in die prediking, liturgie en ander gemeentelike aktiwiteite 278
Tabel 46: Houding jeens en kennis aangaande die kerklike jaar 278
Tabel 47: Doelbewustelike en voortdurende inagneming van die kerklike jaar 279
Tabel 48: Prediking en spesifieke inskrywings in die kerklike jaar 280
Tabel 49: Prediking en geleenthede wat nie op 'n Sondag val nie 282
Tabel 50: Prediking en geleenthede wat verband hou met gemeente-like arbeid 283

Universiteit van Pretoria etd – Bothma, G (2004)

Tabel 51: Voorkeure in die prediking m.b.t. die kerklike jaar en geleenthede wat verband hou met gemeentelike arbeid . . . 284
Tabel 52: Respondente wat 'n leesrooster gebruik en nie oor goeie kennis oor die kerklike jaar beskik nie 286
Tabel 53: Respondente wat 'n leesrooster gebruik en nie bereid is om op 'n langtermynbasis voortdurend in die prediking aandag te gee aan die kerklike jaar nie 287
Tabel 54: Respondente wat nie bereid is om op 'n langtermynbasis in die prediking aandag te gee aan die kerklike jaar nie en ander veranderlikes 288